

PŘEKLADOVÝ SLOVNÍČEK

základních pojmu učiva ZŠ

**Přírodověda
Přírodopis
Zeměpis**

**Природознавство
Біологія
Географія**

**Česko-ukrajinský
Ukrajinsko-český**

**Чесько-український
Українсько-чеський**

Odborný překlad:
PhDr. Věra Lendělová, CSc.

© SPN – pedagogické nakladatelství, a. s., 2002

Česko-ukrajinská část

A **Afrika** Африка
akvariijní rybky акваріумні риби (рибки)
alergie алергія
Amerika Америка
anorganické látky неорганічні речовини
Asie Азія
atlas атласи
atmosféra атмосфера
atmosférické srážky атмосферні опади
Austrálie Австралія
Australopithecus австралопітек

B **bacilonosič** бацилоносіє
bachor кендюх, рубець
bakterie бактерії
hnílobné bakterie бактерії гниття
choroboplodné bakterie хвороботворні бактерії
půdní bakterie ґрунтові бактерії
bažiny болота, трясовини
bezlebeční безчерепні
bezobratlí безхребетні
bezodtoké oblasti безстічні області
bylina трава
bílkoviny білки
biologická rovnováha біологічна рівновага
biologie біологія
biomasa біомаса
biosféra біосфера
blizna приймочка
bobule ягода
botanická zahrada ботанічний сад
botanika ботаніка
brzlík зобна або вилючна залоза
buchanky раки (*Coepoda*)
buněčná říť клітинне виділення, клітинний задній прохід

buněčná stěna стінка клітини
buněčné jádro ядро клітини
buňka клітина
rostlinná buňka рослинна клітина
pohlavní buňka статеві клітини
pohlavní buňka samčí чоловічі статеві клітини
pohlavní buňka samičí жіночі статеві клітини
býk бик
býložravec травоїдна тварина
cestovní ruch дорожній рух
cévní svazky пучки судин (судинні)
dřevní část cévních svazků стовбурна частина судинних пучків
lýková část cévních svazků ликові частини судинних пучків
cizopasník паразит
vnější cizopasník зовнішній паразит
vnitřní cizopasník внутрішній паразит
cukry цукри
cykasy дерева, подібні до пальми з товстим стовбуром й тугими блискучими листками
cytoplazma цитоплазма

čas час
místní čas місцевий час
středoevropský čas середньоєвропейський час
světový čas світовий час
časová pásma часові пояси
čeleď родина
čelist щелепа
dolní čelist нижня щелепа
horní čelist верхня щелепа

C

Č

čepec сітка

čepel listu пластинка листка

češule увігнуте квітколоже

čich нюх

činnost ledovců дія (активність)

льодовика

činnost ledu дія льоду

činnost povrchově tekoucí vody дія

поверхневих вод

činnost větru дія вітру

články prstů фаланги пальців

členovci членистоногі

člověk людина

člověk neandertálský

неандертальська людина

(неандерталець)

člověk rozumný людина розумна

člověk vzpřímený людина

прямопоставна (яка ходить на

задніх кінцівках)

člověk zručný людина вміла

(вправна), та, що виготовляє

знаряддя праці

čtvrtohory четвертинний період

D **datová mez** датова межа

dědičnost спадковість

dělení ділення

buněčné dělení ділення клітини

dělení buněčného jádra ділення

клітинного ядра

nepohlavní dělení нестатеве

ділення

příčné dělení поперечне ділення

děloha матка, сім'ядоля

delta дельта (гирло)

drápy кігті, пазури

druh рід, вид, тип, сорт, порода

druhohory мезозойська ера

druhy map види карт (мап)

dřeň серцевина, м'якоть, м'якуш,

пульпа, (кістковий) мозок

dřeviny породи дерева

dušík азот

dužnina м'якоть, м'якуш

dýchání дихання

plicní dýchání легеневе

дихання

umělé dýchání штучне дихання

žaberní dýchání зяброве дихання

(зябрами)

ekologické katastrofy екологічні катастрофи

ekologické problémy екологічні проблеми

ekologie екологія

ekosystém екосистема

prvohorní ekosystém

палеозойська екосистема

přírozený ekosystém природна

екосистема

umělý ekosystém штучна

екосистема

ekotop неживий субстрат для

живих організмів

emise емісія

entomologie ентомологія

epidemie епідемія

eroze ерозія

etologie етологія

evoluce еволюція

biologická evoluce біологічна

еволюція

chemická evoluce хімічна

еволюція

Evropa Європа

jihovýchodní Evropa

південно-східна Європа

jívní Evropa південна Європа

severní Evropa північна Європа

střední Evropa Середня

(Центральна) Європа

východní Evropa східна Європа

západní Evropa західна Європа

feromony феромони

fjorden фіорди

fotosyntéza фотосинтез

genetika генетика

geny гени

geologická stavba геологічна

будова (структура)

geologické děje геологічні процеси
vnější geologické děje зовнішні
 геологічні процеси
vnitřní geologické děje внутрішні
 геологічні процеси
geologické éry геологічні ери
 (епохи)
geologické vědy геологічні знання
glóbus глобус
glukóza глюкоза
gravitační síla сила гравітації, сила
 (земного) тяжіння

H **hlava** голова
hlavní poledník головний
 (нульовий) меридіан
hlavonožci головоногі (молюски)
hlísti глисти
hlízy бульби
oddenkové hlízy коренеплоди
stonkové hlízy стебельні,
 бадилінні бульби
hlodavci гризуни
hloubnice 1. горизонталь;
 2. ізобата (ізолінія, яка
 характеризує глибину водойми)
hltan глотка
hlubokoocéánský příkop
 глибоководна океанська впадина
hmat дотик
hmyz комахи
hmyzožravci комахоїдні
hnutí рух
hnízdni teritorium територія
 (ареал) гніздування
hnízdo гніздо
hormony гормони
hornatina гориста місцевість
hornina гірська порода
matečná hornina материнська
 гірська порода
přeměněná hornina
 метаморфічна гірська порода
usazená hornina осадова гірська
 порода

vyvěřelá hornina вивержена
 (вулканічна) гірська порода,
 викид
hospodářství господарство
lesní hospodářství лісове
 господарство
světové hospodářství світове
 господарство, світова
 економіка
vodní hospodářství водне
 господарство
houby гриби
jedlé houby їстівні гриби
jedovaté houby отруйні гриби
nejedlé houby неїстівні гриби
stopkovýtrusné houby
 стебельноспоріві гриби
vřeckovýtrusné houby сумчасті
 гриби
housenka гусениця, гусінь
hrud' груди
hrudní kost грудна кістка
hrudník грудна клітка
hřebec жеребець
hřebínek гребінець
hříbě лоша
hříva грива
humus перегній, гумус
hydrosféra гідросфера
hygiena гігієна
chlorofyl хлорофіл
chloroplast хлоропласт
chobot хобот
chobotnatci хоботні (ссавці)
choroba хвороба
pohlavní choroba статева
 хвороба
chování поведінка
sexuální chování сексуальна
 поведінка
chovatelství тваринництво
chráněná krajinná oblast
 заповідник
chráněné území територія, яка
 перебуває під охороною

chromozóm хромосома
chrup зуби
neúplný chrup неповнозубість
úplný chrup повнозубість
chrupavka хрящ
chvostokoci вид живих організмів,
 схожих на комах *Collembola*

I **imise** наслідок дії, якою власник,
 реалізуючи своє право,
 порушує право чуже
imunita імунітет
infekce інфекція

J **jalovice** тільна, нетель
jařina ярина, яровина
játra печінка
jedový váček отруйна залоза
jehlice хвоїнка, шпилька
jehličnan хвойне дерево
jezero озеро
jícen стравохід
jižní pól південний полюс

K **kalich** чаша, чашечка (квітки)
kapradiny папороті, папоротеві
dnešní kapradiny сучасні
 папороті
pravěké kapradiny доісторичні
 папороті
karanténa карантин
keře кущі
klas колос
výtrusnicový klas колос
 (суцвіття) спорових рослин
klisna кобила, лошиця
kloaka клоака
klobouk шапка (гриба)
kloub суглоб
kolenní kloub колінний суглоб
kyčelní kloub тазостегновий
 або кульшовий суглоб
kly ікла, бивні
kmen стовбур, плем'я
kniha книга, зоол. книжка
kobyla кобила
kolonie buněk колонія клітин

končetina кінцівка
přední končetina передня
 кінцівка
zadní končetina задня кінцівка
konečník пряма кишка
kontinent континент
kopyto копито
koruna бот. віночок, вінець
koryši ракоподібні
mořští koryši морські
 ракоподібні
kořen корінь
hlavní kořen головний корінь
postranní kořen бічний корінь
svazčitý kořen мичкуватий
 корінь
kost кістка
kost holenní гомілкорова кістка
kost loketní ліктьорова кістка
kost lýtková литорова кістка
kost nártní плесорова, плюсорова
 кістка
kost stehenní стегорова, стегонна
 кістка
kost vřetenní веретенна кістка
kost zánártní передплесорова
 кістка
kost zápěstní зап'ястна кістка
kost záprstní п'ясторова кістка
kostní dřev кістковий мозок
kostní tkáň кісткова тканина
kostra кістяк, скелет
kraj край, країна, область
krajina країна, місцевість, ділянка
jezerní krajina озерна країна
kulturní krajina культурна
 країна
přírodní krajina заповідник
sídelní krajina країна
 проживання, перебування
krásnoočko евгена
krasové jevy карстові явища
krk шия
kroužkovci кільчасті (черви)
kruhoustí круглороті (клас
 примітивних водних хребетних)

kruhovitá přísavka кругоподібний присосок

krunýř панцир

krycí sklíčko накривне скло (скельце)

krystalová struktura nerostů кристалічна структура мінералів

křídla крила

kukla зоол. лялечка

kusadla жувальця

kůže шкіра

kvasinky дріжджові або бродильні грибки

kvašení бродіння

květ квітка

květ jednopohlavný квітка одностатева

květ oboupohlavný квітка двостатева

květ pětičetný квітка п'ятипелюсткова (п'ятичленна)

květ s okvětním квітка з оцвітиною

květ stejnoobalný квітка з простою оцвітиною

květ trojčetný квітка трипелюсткова (тричленна)

květenství суцвіття

květní lůžko квітколоже

květní obaly оцвітина

kyselé deště кислотний (кислий) дощ

kyslík кисень

kytovci китоподібні, кити

L láčka 1. бот. пилкова трубка;
2. зоол. примітивна травна або гастральна порожнина з одним отвором

larva личинка

lata волоть

látky речовини, матеріали, тканини

látky organické органічні речовини

látky anorganické неорганічні речовини

lebka череп, черепна коробка

ledovec льодовик

ledviny нирки

lesostepi лісостепи

lesotundra лісотундра

lesy ліси

jehličnaté lesy хвойні ліси

listnaté lesy листяні ліси

lesy mírného pásu ліси помірного поясу

smíšené lesy змішані ліси

letokruhy річні кільця

letouni рукокрилі, кажани, летючі риби

lidské rasy людські раси

lichokopytníci непарнокопитні

lístky пелюстки, листки

kališní lístky листки чашечки

korunní lístky листки (пелюстки) віночка

okvětní lístky пелюстки оцвітини

listy листи, листки

dlanitě složené listy

пальчасто-складені листки

jednoduché listy прості листки

objímavé listy стеблообгортні листки

přisedlé listy сидячі листки

složené listy складені листки

zpeřené listy перисті листки

lodyha стебло

lodyžka стебельце

lupa лупа, збільшувальне скло

lusk стручок

lýko лико, мачула

magma магма

malvice м'ясистий плід, що містить серцевину з насінням (яблуко і под.)

mapa карта, мапа

mechorosty нарости моху, мохоподібні

mechy мохи
měchýř міхур
plynový měchýř (повітряний)
 газовий міхур
močový měchýř сечовий міхур
měkkýši молюски
membrána мембрана
plazmatická membrána
 мембрана плазматична,
 клітинна
měňavka амеба
měřítko масштаб (мірило),
 масштабна лінійка
meteorologické prvky
 метеорологічні елементи
mezimozek проміжний мозок
mícha спинний мозок
mikrobi мікроби
mikroskop мікроскоп
mikroskopický preparát
 мікроскопічний препарат
mimotělní trávení травлення поза
 організмом
minerály мінерали
místní poledník місцевий меридіан
mlha туман, імла
mlži двостулкові, двійчаті,
 двійчасті, пластинчатожаброві
 молюски
mnohonožky багатоніжки
moč сеча
močová trubice сечівники
močovovody сечоводи
monzuny мусони
moře море
mozeček мозочок
mozek мозок
koncový mozek кінцевий мозок
střední mozek середній мозок
mžurka третя повіка, третє віко,
 мигальна перетинка

N nadhlavník зеніт
nadledvinky надниркові залози
nadmořská výška висота над
 рівнем моря

nálevníci інфузорії
národní park національний парк
název druhový видова назва
název rodový родова назва
nažka сім'янка
nehty нігті
nektar нектар
nemoc хвороба
nakažlivá nemoc заразна,
 інфекційна хвороба
nepřežvýkavci нежуйні
nerostné suroviny мінеральна
 сировина
nerostné zdroje сировинні ресурси
neobnovitelné nerostné zdroje
 невідновлювані сировинні
 ресурси
obnovitelné nerostné zdroje
 відновлювані сировинні
 ресурси
nerosty мінерали
nervová zakončení нервові
 закінчення
nervy нерви
nížina низина, низовина
noha s vratiprstem зигодактильна
 лапа
nožní klenba слепіння стопи,
 підйом
oběh prvků v přírodě кругообіг
 речовин у природі
obilka зернівка
objektiv об'єктив
oblačnost хмарність
obojživelníci земноводні, амфібії
obránné mechanismy захисні
 (охоронні) механізми
obratel хребець
obratle bederní хребці
 поперекові
obratle hrudní хребці грудні
obratle kostřční хребці
 куприкові
obratle krční хребці шийні
obratle křížové хребці крижові

obratlovci хребетні (тварини)
obratníky тропіки
ocasní pera хвостове пір'я
oceán океан
Oceánie Океанія
oceánské dno океанське дно
oční koule очні яблука
oční vady вади очей
oddenek кореневище
odlesňování вирубка лісу
odliv відплив, відлив
ochrana охорона
ochrana biologická біологічна охорона
ochrana ovzduší охорона повітря
ochrana půd охорона ґрунтів
ochranné zbarvení захисне забарвлення
oko око
okolík зонтик
okostice окістя, надкісниця
okulár окуляр
okvětí оцвітina
oplození запліднення
opylení запилення
orgán орган
organely традиційна назва окремих, функціонально відмінних клітин
organismus організм
jednobuněčný organismus одноклітинний організм
mnohobuněčný organismus багатоклітинний організм
nebuněčný organismus неклітинний організм
půdní organismus ґрунтовий організм
orgány органи
elektrické orgány електричні органи
smyslové orgány органи чуття
orientace mapy орієнтування карти (мапи)

oříšek горіх
osemení насіннєва шкірка
ostnokožci голкошкірі
ozim озимина
ozonoféra озоносфера
ozonová díra озонова діра
pahorkatina пагорбкувата місцевість, височина
paleontologie палеонтологія
pánev западина, улоговина, басейн, анат. таз
panožky псевдоподії, псевдоніжки
parohy роги
pasáty пасати
pásy пояси, зони
mírné pásy зони помірного клімату
podnebné pásy кліматичні пояси, зони
polární pásy полярні зони
subtropické pásy субтропічні пояси, зони
tropický pás тропічний пояс
páteř хребет
patro піднебіння, ярус, горизонт
bylinné patro трав'яний ярус
keřové patro кущовий ярус
mechové patro моховий ярус, ярус мохів
podzemní patro підземний ярус
stromové patro деревний (верхній) ярус
pavouci павуки
pavoukovci павукоподібні
pecka кісточка
peckovice кістянка
pedologie ґрунтознавство
pedosféra ґрунтосфера
pelikula пелікула
perloočko дрібні прісноводні ракоподібні (частина планктону)
peří пір'я
pestík маточка
pevnina земля, суходіл, континент, материк

placenta плацента
plachetka покривало (у мухомора)
plán план
planeta Země планета Земля
plankton планктон
plášťenci накидки
plavuně плауни, п'ядичі
plazi плазуни
plemeno плем'я, раса, порода
pletenec horní končtiny пояс верхніх кінцівок
pletenec pánevní тазовий пояс
pletivo тканина
asimilační pletivo хлоренхіма (тканина, де відбувається фотосинтез)
dělivé pletivo ембріональна тканина
krycí pletivo покривна, захисна тканина
podpůrné pletivo опорна тканина
vodivé pletivo судинна, провідна тканина
základní pletivo основна тканина
zásobní pletivo резервна тканина
plíce легені
plicní vak легенева сумка
plísňě плісеневі гриби
plodnice плодове тіло (гриба)
plody плоди
plody dužnaté плоди м'ясисті (овочі)
plody nepukavé плоди, що не розкриваються
plody pukavé плоди сухі, що розкриваються
ploštěnci блощиці
ploutve плавці, плавники, ласти
ploutvonožci ластоногі
plůdek плодик, мальок
plži черевоногі молюски, слимаки
pobřeží узбережжя, побережжя

počasí погода
podhoubí грибниця, міцелій
podložní sklo предметне скельце
podnebí клімат, підсоння
podnebné pásy кліматичні зони, пояси
podpovrchová voda ґрунтові, підземні води
podříše підцарство
podsada пух, підшерстя
podvěsek mozkový мозковий придаток, гіпофіз
pohlavní aktivita статева активність
pohlavní dvojtvárnost статевий диморфізм
pohoří гори, гірська система, гірське пасмо
kerné pohoří брилові гори
vrásové pohoří складкові гори
pochva піхва
poklesy скид, зниження
pokožka шкіра, шкірка, епідерміс
rohovitá pokožka роговита, роговидна шкіра
šupinatá pokožka луската, вкрита лускою шкіра
polární den полярний день
polární kraje полярні землі, краї
polární kruhy полярні кола
polární noc полярна ніч
poledníky меридіани
poloostrov півострів
polopouště напівпустині
postranní čára бічна лінія
potrava їжа
rostlinná potrava рослинна їжа
živočišná potrava тваринна їжа
potravní pyramida харчова піраміда
potravní řetězec харчовий (трофічний) ланцюг
potravní vakuola травна вакуоля
pouště пустині
povodí басейн, водозбір

pračlověk пралюдина
pramen джерело, струмок
praoceán праокеан
prašník пиляк
preparát препарат
prérie прерії
prevence профілактика, запобігання
primáti примати
prodloužená mícha довгастий мозок
prsten перстень
prsty пальці
průduch продох, устячко
první pomoc перша допомога
prvoci найпростіші, протисти
prvohory палеозой, палеозойська ера
prvok найпростіший, протист
přesličky хвощі, хвощові
přezývavci жуйні тварини
příboj прибій
příchytná vlákna прикріплювальні волокна
přiliv прилив
přírodní obal Země природна оболонка Землі
přírodní památky пам'ятки природи
národní přírodní památky національні пам'ятки природи
přírodní prostředí природне середовище
přírodní rezervace заповідник
národní přírodní rezervace національний заповідник
příštítná tělíska чотири дрібні залози внутрішньої секреції у суходільних хребетних
ptáci птахи
noční ptáci нічні птахи
ptakořitní однопрохідні
pučení брунькування
půdní profil профіль ґрунтів
půdy ґрунти

pylová zrna пилкове зерно, пилинка
radioaktivní látky радіоактивні речовини **R**
rasa раса
reflex рефлекс
nepodmíněný reflex безумовний рефлекс
podmíněný reflex умовний рефлекс
region region
rod рід
roh роги
rostliny рослини
cizopasně rostliny паразитичні рослини
cizoprašné rostliny перехреснозапильні рослини
dvouděložné rostliny дводольні рослини
dvoudomé rostliny дводомні рослини
dvoulété rostliny дворічні рослини
chráněné rostliny рослини, що перебувають під охороною закону
jednoděložné rostliny однодольні рослини
jednodomé rostliny однодомні рослини
jednoleté rostliny однорічні рослини
krytosemenné rostliny покритонасінні рослини
léčivé rostliny лікувальні рослини
masožravé rostliny м'ясоїдні рослини
nahosemenné rostliny голонасінні рослини
nižší rostliny нижчі рослини
samoprašné rostliny самозапильні рослини
semenné rostliny насінневі рослини

víceleté rostliny багаторічні
рослини
vyšší rostliny вищі рослини
výtrusné rostliny спорові
рослини
rourky труби
rovina рівнина
rovnoběžky паралелі
rovnodennost рівнодення
jarní rovnodennost весняне
рівнодення
podzimní rovnodennost осіннє
рівнодення
rozkladač редуцент
rozmnožování розмноження
rozmnožování cibulemi
розмноження цибулями
rozmnožování hlízami
розмноження бульбами
rozmnožování kořenovými pupeny
розмноження кореневими
бруньками
rozmnožování nepohlavní
безстатеве розмноження
rozmnožování oddenky
розмноження вусами
rozmnožování pohlavní статеве
розмноження
rozmnožování roubováním
розмноження щепленням
rozmnožování řízků
розмноження живцями
rozmnožování šlahouny
розмноження вусами
rozmnožování vegetativní
вегетативне розмноження
rozsivky діатомові водорості,
діатомеї
roztoči кліщі
rozvodí вододіл
rybník став, ставок
rybníkářství ставкове рибництво,
рибне господарство
rybolov риболовство, рибальство
ryby риби
rypák рило

řád ряд, порядок
řapík черешок
řasy водорості
červené řasy червоні водорості
hnědé řasy коричневі водорості
mnohobuněčné řasy
багатобрунькові водорості
zelené řasy зелені водорості
řeka jezero ріка-озеро
řezáky різці
říční usazeniny річкові осади
říše імперія, царство, держава
savany савана
savci ссавці
sekáči косарики (павуки)
semeno сім'я
severní pól північний полюс
sinice синьо-зелені водорості
skořápka шкаралупа
vápenitá skořápka вапнякова
шкаралупа
slez сичуг
slinivka břišní підшлункова залоза
slonovina слонова кістка
složení půdy склад ґрунтів
sluch слух
sluneční soustava сонячна система
slunovrat сонцестояння
letní slunovrat літнє
сонцестояння
zimní slunovrat зимове
сонцестояння
smečka зграя
smluvené značky умовні позначки,
знаки
smluvený čas умовний час
sopečná činnost вулканічна
діяльність
soustava система
cévní soustava судинна система
dýchací soustava дихальна
система
kořenová soustava коренева
система
krystalová soustava кристалічна
система

Ř

S

nervová soustava нервова система
oběhová soustava система обігу
opěrná soustava опорна система
orgánová soustava система органів
pohybová soustava рухова система
rozmnožovací soustava розмножувальна система
řídící soustava керівна система, система керування (управління)
trávicí soustava система травлення
vylučovací soustava система виділення
soužití співжиття, симбіоз
společenstvo спільнота, суспільство
společenstvo rostlin рослинний світ, флора
společenstvo živočichů тваринний світ, фауна
srdce серце
srst шерсть, вовна
stavba těla будова тіла
vnější stavba těla зовнішня будова тіла
vnitřní stavba těla внутрішня будова тіла
stéblo стебло
stélka слань
step степ
stojan штатив, станина
stolek se svorkami верстак (теслярський стіл)
stoličky кутні зуби
stonek стебло, стеблина
bylinný stonek стебло трав'янистої рослини
dřevnatý stonek дерев'янисте стебло
podzemní stonek підземне стебло

zdřevnatělý stonek здерев'яніле стебло
stonožky багатоніжки
stromy дерева
struna hřbetní хорда, спинна струна
strunatci хордові
středoocéánský hřbet океанічний (океанський) підводний хребет
stvol стовбур, стебло, стеблина
subtropy субтропіки
sudokopytníci парнокопитні
svalová vlákna м'язові волокна
svalové břicho м'язове черевце
svalové buňky м'язові клітини
svalové svazky м'язові пучки
svaly м'язи
hladké svaly гладкі м'язи
příčné pruhované svaly поперечно-смугасті м'язи
srdeční sval серцевий м'яз, міокард
světaďíl частина світу, континент
světové strany сторони світу
symbióza симбіоз
systematická jednotka систематична одиниця
šelmy хижі тварини, хижаки
šešule стручок
šešulka верхівка, маківка
šířková pásmovitost krajiny широтна поясність країни, території
šíška шишка
šíštica шишечка
samčí šištica чоловічі шишечки
samičí šištica жіночі шишечки
škůdci шкідники
šlacha сухожилля
šlechtitelství дворянство
špičáky ікла
štět s tobolkou пакеляж з коробочкою
šupiny луска
plodní šupiny плідна луска
podpůrné šupiny опорна луска

T **tajga** тайга
tele теля
tělní teplota температура тіла
tělo тіло
tenké střevo тонка кишка
tkáň тканина
tlení тління, трухлявіння
tlusté střevo товста кишка
tobolka коробочка
transfuze трансфузія, переливання крові
trávicí dutina rozvětvená розгалужена травна порожнина
trávicí šťávy травні соки
treпка вид інфузорій
(Paramecium)
trháky ікла
trilobiti трилобіти
tropické lesy тропічні ліси
tropický deštný les тропічний вологий ліс
troposféra тропосфера
tropy тропіки
trubec трутень
třeň ніжка
třetihory третинний період
třída клас
tubus тубус (у мікроскопі)
tuky жири
tundra тундра
tyčinky тичинка
tykadla різьки, антени, вусики
typy půd типи ґрунтів

U **úbor** кошик
uhlík вуглець
úmoří примор'я
úponky trny вусики шипів
úraz травма
urbanizace урбанізація
ústní dutina ротова порожнина
ústrojí органи
čichové ústrojí органи нюху
hmatové ústrojí органи дотику
nervové ústrojí нервова система, нервові органи
sluchové ústrojí органи слуху

smyslové ústrojí органи чуття
ústní ústrojí ротові органи
ústrojí chuti органи смаку
vylučovací ústrojí органи виділення
trávicí ústrojí органи травлення
zrakové ústrojí органи зору
uštknutí укус, ужалення
vačnatci сумчасті
vaječníky яєчники
vajíčko яйце, яйцеклітина
varlata сім'яник, сім'яна залоза
vakuola вакуоля
potravní vakuola харчова вакуоля
stážitelná vakuola сократична (пульсуюча) вакуоля
velehory високогір'я
vesmír всесвіт, космос
vesmírné těleso космічне тіло
virologie вірусологія
virová onemocnění вірусна хвороба
viry віруси
vítr вітер
vlhkost vzduchu вологість повітря
vnější kostra зовнішній кістяк, скелет
voda na pevnině континентальні води
vodní nádrž водойма, водосховище
umělá vodní nádrž штучна водойма, водосховище
vodní toky ріки, водні потоки
vrásnění складчастість
vrchovina височина
vrstevnice горизонталь
vřečka сумки
vůl віл
vybočení páteře викривлення хребта
výšková kóta позначка висоти
výšková stupňovitost krajiny висотна ступінчастість країни (території)

V

vyšší nervová činnost вища нервова діяльність
výtrusnice спорангій
výtrusorodé rouško спороносний шар (*Hymenium*)
výtrusy спори
výživa харчування, живлення
racionální výživa раціональне харчування
vzteklina сказ

Z **zadeček** зоол. черевце
zajícovci заячі (*Leporidae*)
záliv затока, бухта
zaostřovací šrouby гвинти фокусування
zárodek зародок
závoj вуаль, покривало
zdravý životní styl здоровий спосіб життя
zemědělství землеробство
zeměpis географія
zeměpisná délka географічна довгота
zeměpisná poloha географічне положення
zeměpisná síť географічна сітка
zeměpisná šířka географічна широта
zeměpisné souřadnice географічні координати
zeměpisný rovník географічний екватор
zemětřesení землетрус
zemská kůra земна кора
zemské jádro земне ядро
zemské těleso земне тіло
zemský plášť земна оболонка
zemský povrch земна поверхня
zkameněliny окам'янілості
zlomy злами, зломи
zobák дзьоб
zoologická zahrada зоопарк
zornice зіниця

zrak зір
zrcátko дзеркальце
zrněnka вид зелених водоростів (*Apathococcus*)
zuby зуби
jedové zuby отруйні зуби
mléčné zuby молочні зуби
třenové zuby малі кутні зуби
zvětrávání вивітрювання, ерозія
chemické zvětrávání хімічне вивітрювання
mechanické zvětrávání механічне вивітрювання

žábry зябра
žahavci жалкі
mořští žahavci морські жалкі
žaludek шлунок
složený žaludek складний шлунок
svalnatý žaludek м'язистий шлунок
žlznatý žaludek залозистий шлунок
žebra ребра
žihadlo жало
žilka жилка, прожилок
žilnatina жилкування
síťnatá žilnatina сітчасте жилкування
životní prostředí життєвий простір, середовище проживання
žlázy залози
jedové žlázy отруйні залози
mléčné žlázy молочні залози
pohlavní žlázy статеві залози
slizové žlázy слизові залози
žlázy s vnějším vyměšováním залози внутрішнього виділення
žlázy s vnitřním vyměšováním залози зовнішнього виділення
žloutkový váček жовтковий мішечок

Ž

Ukrajinsko-česká část

А **Австрія** Austrálie
австралопітек Australopithecus
Азія Asie
азот dusík
акваріумні риби (рибки) akvarijní rybky
алергія alergie
амеба měňavka
Америка Amerika
атласи atlasy
атмосфера atmosféra
атмосферні опади atmosférické srážky
Африка Afrika

Б **багатобрунькові водорості** mnohobuněčné řasy
багатоклітинний організм mnohobuněčný organismus
багатоніжки mnohonožky, stonožky
багаторічні рослини víceleté rostliny
бактерії bakterie
бактерії гниття hnilobné bakterie
басейн, водозбір povodí
бацилоносій bacilonosič
безстатеve розмноження rozmnožování nepohlavní
безстічні області bezodtoké oblasti
безумовний рефлекс nepodmíněný reflex
безхребетні bezobratlí
безчерепні bezlebeční
бик býk
білки bilkoviny
біомаса biomasa
біологічна еволюція biologická evoluce
біологічна охорона ochrana biologická
біологічна рівновага biologická rovnováha

біологія biologie
біосфера biosféra
бічна лінія postranní čára
бічний корінь postranní kořen
блотиці ploštěnci
болота, трясовини bažiny
ботанічний сад botanická zahrada
ботаніка botanika
брилові гори kerné pohory
бродиння kvašení
брунькування pučení
будова тіла stavba těla
бульби hlízy

вади очей oční vady

вакуоля vakuola

вапнякова шкаралупа vápenitá skořápka

вегетативне розмноження rozmnožování vegetativní

веретенна кістка kost vřetenní

верстак (теслярський стіл) stolek se svorkami

верхівка, маківка šušulka

верхня щелепа horní čelist

весняне рівнодення jarní rovnodennost

вивержена (вулканічна) гірська порода, викид vyvěřelá hornina

вивітрування, ерозія zvětvávání

вид живих організмів, схожих на комах Collembola chvostoskoci

вид зелених водоростів (Aparthococcus) zrněnka

вид інфузорій (Paramecium) trepka

види карт (мап) druhy map

видова назва název druhový

викривлення хребта vybočení páteře

вирубка лісу odlesňování

високогір'я velehory

B

висота над рівнем моря nadmořská
výška

**висотна ступінчастість країни
(території)** výšková stupňovitost
krajiny

височина vrchovina

вища нервова діяльність vyšší
nervová činnost

вищі рослини vyšší rostliny

**відновлювані сировинні
ресурси** obnovitelné nerostné
zdroje

відплив, відлив odliv

віл vůl

віночок, вінець (бот.) koruna

віруси viry

вірусна хвороба virová onemocnění

вірусологія virologie

вітер vítr

внутрішні геологічні

процеси vnitřní geologické děje

внутрішній паразит vnitřní cizo-
pasník

внутрішня будова тіла vnitřní
stavba těla

водне господарство vodní hospo-
dářství

вододіл rozvodí

водойма, водосховище vodní nádrž

водорості řasy

вологість повітря vlhkost vzduchu

вольт lata

всесвіт, космос vesmír

вуаль, покривало závoj

вуглець uhlík

вулканічна діяльність sopečná
činnost

вусики шипів úponky trny

Г **газовий міхур (повітряний)** plyno-
vý měchýř

гвинти фокусування zaostřovací
šrouby

генетика genetika

гени geny

географічна довгота zeměpisná
délka

географічна сітка zeměpisná síť

географічна широта zeměpisná
šířka

географічне положення zeměpis-
ná poloha

географічні координати zeměpis-
né souřadnice

географічний екватор zeměpisný
rovník

географія zeměpis

геологічна будова

(структура) geologická stavba

геологічні ери (епохи) geologické
éry

геологічні знання geologické vědy

геологічні процеси geologické děje

гігієна hygiena

гідросфера hydrosféra

гірська порода hornina

гладкі м'язи hladké svaly

глибоководна океанська

впадина hlubokoocéanský příkop

глисти hlísti

глобус glóbus

глотка hltan

глюкоза glukóza

гніздо hnízdo

голкошкірі ostnokožci

голова hlava

головний (нульовий)

меридіан hlavní poledník

головний корінь hlavní kořen

головноногі (молюски) hlavonožci

голонасінні рослини nahosemenné
rostliny

гомілкova кістка kost holenní

**гори, гірська система, гірське
пасмо** pohoří

горизонталь hloubnice, vrstevnice

гориста місцевість hornatina

горіх oříšek

гормони hormony

господарство hospodářství

гребінець hřebínek

гриби houby
грибниця, міцелій podhoubí
грива hříva
гризуни hlodavci
груди hrud'
грудна кістка hrudní kost
грудна клітка hrudník
гусениця, гусінь housenka

Г **ґрунти** půdy
ґрунтовий організм půdní organismus
ґрунтові бактерії půdní bakterie
ґрунтові, підземні води podpovrchová voda
ґрунтознавство pedologie
ґрунтосфера pedosféra

Д **датова межа** datová mez
дводольні рослини dvouděložné rostliny
дводомні рослини dvoudomé rostliny
дворічні рослини dvouleté rostliny
дворянство šlechtitelství
двостулкові, двійчаті, двійчасті, пластинчастозяброві молюски mlži
дельта (гирло) delta
дерева stromy
дерева, подібні до пальми з товстим стовбуром й тугими блискучими листками cykasy
дерев'янисте стебло dřevnatý stonek
деревний (верхній) ярус stromové patro
джерело, струмок pramen
дзеркальце zrcátko
дзьоб zobák
дихальна система dýchací soustava
дихання dýchání
діатомові водорості, діатомеї rozsivky
ділення dělení
ділення клітини buněčné dělení

ділення клітинного ядра dělení buněčného jádra
дія вітру činnost větru
дія (активність) льодовика činnost ledovců
дія льоду činnost ledu
дія поверхневих вод činnost povrchové tekoucí vody
довгастий мозок prodloužená mícha
доісторичні папороті pravěké kapradiny
дорожній рух cestovní ruch
дотик hmat
дрібні прісноводні ракоподібні (частина планктону) perloočko
дріжджові або бродильні грибки kvasinky

Е **евлена** krásnoočko
еволюція evoluce
екологічні катастрофи ekologické katastrofy
екологічні проблеми ekologické problémy
екологія ekologie
екосистема ekosystém
електричні органи elektrické orgány
ембріональна тканина dělivé pletivo
емісія emise
ентомологія entomologie
епідемія epidemie
ерозія eroze
етологія etologie
Європа Evropa
жалкі žahavci
жало žihadlo
жеребець hřebec
жилка, прожилок žilka
жилкування žilnatina
жири tuky
життєвий простір, середовище проживання životní prostředí

Е

Є
Ж

жіноча статевна клітина pohlavní
buňka samičí

жіночі шишечки samičí šišťice

жовтковий мішечок žloutkový
váček

жувальця kusadla

жуйні тварини přežvýkavci

3 задня кінцівка zadní končetina

залози žlázy

залози внутрішнього

виділення žlázy s vnějším vy-
měšováním

залози зовнішнього

виділення žlázy s vnitřním
vyměšováním

залозистий шлунок žlaznatý
žaludek

западина, улоговина, басейн, анат.
таз pánev

запилення opylení

запліднення oplození

заповідник chráněná krajinná oblast

заповідник přírodní krajina

заповідник přírodní rezervace

зап'ясна кістка kost zápěstní

заразна, інфекційна

хвороба nakažlivá nemoc

зародок zárodek

затока, бухта záliv

захисне забарвлення ochranné
zbarvení

захисні (охоронні) механізми ob-
ranné mechanismy

західна Європа západní Evropa

заячі (Leporidae) zajíkovci

зграя smečka

здерев'яніле стебло zdřevnatělý
stonek

здоровий спосіб життя zdravý
životní styl

зелені водорості zelené řasy

землеробство zemědělství

землетрус zemětřesení

земля, суходіл, континент,
материк pevnina

земна кора zemská kůra

земна оболонка zemský plášť

земна поверхня zemský povrch

земне тіло zemské těleso

земне ядро zemské jádro

земноводні, амфібії obojživelníci

зеніт nadhlavník

зернівка obilka

зигодактильна лапа noha s vrati-
prstem

зимове сонцестояння zimní slu-
novrat

зіниця zornice

зір zrak

злами, зломи zlomy

змішані ліси smíšené lesy

зобна або вилючна залоза brzlík

зовнішні геологічні процеси vněj-
ší geologické děje

зовнішній кістяк, скелет vnější
kostra

зовнішній паразит vnější cizopas-
ník

зовнішня будова тіла vnější stavba
těla

зони помірного клімату mírné
pásy

зонтик okolík

зоол. черевце zadeček

зоол. лялечка kukla

зоопарк zoologická zahrada

зуби zuby, chrup

зябра žábry

зяброве дихання (зябрами) žaber-
ní dýchání

ізобата (ізолінія, яка характеризує
глибину водойми) hloubnice

ікла špičáky, trháky

ікла, бивні kly

імперія, царство, держава říše

імунітет imunita

інфекція infekce

інфузорії nálevníci

їжа potrava

їстівні гриби jedlé houby

К карантин karanténa
 карстові явища krasové jevy
 карта, мапа mapa
 квітка květ
 квітка двостатева květ obou-
 pohlavný
 квітка з оцвітиною květ s okvě-
 tím
 квітка з простою
 оцвітиною květ stejnoobalný
 квітка одностатева květ jedno-
 pohlavný
 квітка п'ятипелюсткова
 (п'ятичленна) květ pětičetný
 квітка трипелюсткова
 (тричленна) květ trojčetný
 квітколоже květní lůžko
 кендюх, рубець bachor
 керівна система, система
 керування (управління) řídící
 soustava
 кисень kyslík
 кислотний (кислий) дощ kyselý
 deště
 китоподібні, кити kytovci
 кігті, пазурі drápy
 кільчасті (черви) kroužkovci
 кінцевий мозок koncový mozek
 кінцівка končetina
 кістка kost
 кісткова тканина kostní tkáň
 кістковий мозок kostní dřev
 кісточка pecka
 кістяк, скелет kostra
 кістянка peckovice
 клас třída
 клімат, підсоння podnebí
 кліматичні зони, пояси podnebné
 pásy
 кліматичні пояси, зони podnebné
 pásy
 клітина buňka
 клітинне виділення, клітинний
 задній прохід buněčná řiť
 кліщі roztoči
 клоака kloaka

книга, зоол. книжка kniha
 кобила kobyła
 кобила, лошиця klisna
 колінний суглоб kolenní kloub
 колонія клітин kolonie buněk
 колос klas
 колос (суцвіття) спорових
 рослин výtrusnicový klas
 комахи hmyz
 комахоїдні hmyzožravci
 континент kontinent
 континентальні води voda na
 pevnině
 копито kopyto
 корінь kořen
 коренева система kořenová sou-
 stava
 кореневище oddenek
 коренеплоди oddenkové hlízy
 коричневі водорості hnědé řasy
 коробочка tobolka
 косарики (павуки) sekáči
 космічне тіло vesmírné těleso
 кошик úbor
 країна, місцевість, ділянка krajina
 країна проживання,
 перебування sídelní krajina
 край, країна, область kraj
 крила křídla
 кристалічна система krystalová
 soustava
 кристалічна структура
 мінералів krystalová struktura
 nerostů
 круглороті (клас примітивних
 водних хребетних) kruhoústí
 кругообіг речовин у природі oběh
 prvků v přírodě
 кругоподібний присосок kruhovitá
 přísavka
 культурна країна kulturní krajina
 кутні зуби stoličky
 куці keře
 кущовий ярус keřový patro
 ластиногі ploutvonožci

легенева сумка plicní vak
 легеневе дихання plicní dýchání
 легені plíce
 лико, мачула lýko
 ликова частина судинних пучків lýková část cévních svazků
 листи, листки listy
 листки (пелюстки) віночка korun-
 ní listky
 листки чашечки kališní listky
 листяні ліси listnaté lesy
 литкова кістка kost lýtková
 личинка larva
 ліктьова кістка kost loketní
 лікувальні рослини léčivé rostliny
 ліси lesy
 ліси помірного поясу lesy mírného
 pásu
 лісове господарство lesní hospo-
 dářství
 лісостепи lesostepi
 лісотундра lesotundra
 літнє сонцестояння letní slunovrat
 лоша hříbě
 лупа, збільшувальне скло lupa
 луска šupiny
 луската, вкрита лускою шкіра šu-
 pinatá pokožka
 льодовик ledovec
 людина člověk
 людина вміла (вправна), та,
 що виготовляє знаряддя
 праці člověk zručný
 людина прямопоставна
 (яка ходить на задніх
 кінцівках) člověk vzpřímený
 людина розумна člověk rozumný
 людські раси lidské rasy

M магма magma
 малі кутні зуби třenové zuby
 масштаб (мірило), масштабна
 лінійка měřítko
 материнська гірська порода ma-
 tečná hornina
 матка, сім'ядоля děloha

маточка pestík
 мезозойська ера druhohory
 мембрана membrána
 мембрана плазматична,
 клітинна plazmatická membrána
 меридіани poledníky
 метаморфічна гірська
 порода přeměněná hornina
 метеорологічні елементи meteo-
 rologické prvky
 механічне вивітрювання mecha-
 nické zvětvávání
 мичкуватий корінь svazčitý kořen
 мікроби mikrobi
 мікроскоп mikroskop
 мікроскопічний препарат mikro-
 skopický preparát
 мінеральна сировина nerostné
 suroviny
 мінерали minerály
 мінерали nerosty
 місцевий час místní čas
 місцевий меридіан místní poledník
 міхур měchýř
 мозковий придаток, гіпофіз pod-
 věsek mozkový
 мозок mozek
 мозочок mozeček
 молочні залози mléčné žlázy
 молочні зуби mléčné zuby
 молюски měkkýši
 море moře
 морські жалкі mořští žahavci
 морські ракоподібні mořští korýši
 мохи mechy
 моховий ярус, ярус мохів mechové
 patro
 мусони monzuny
 м'язи svaly
 м'язистий шлунок svalnatý žaludek
 м'язові волокна svalová vlákna
 м'язові клітини svalové buňky
 м'язові пучки svalové svazky
 м'язове черевце svalové břicho
 м'якоть, м'якуш dužnina
 м'ясистий плід, що містить

серцевину з насінням (яблуко і под.) malvice
м'ясоїдні рослини masožravé rostliny

Н **надниркові залози** nadledvinky
найпростіший, протист prvok
найпростіші, протисти prvoci
накидки pláštěnci
накривне скло (скельце) krycí skříčko
напівпустині polopouště
нарости моху, мохоподібні mechorosty
насінневі рослини semenné rostliny
насіннева шкірка osemení
наслідок дії, якою власник, реалізуючи своє право, порушує право чуже imise
національний заповідник národní přírodní rezervace
національний парк národní park
національні пам'ятки природи národní přírodní památky
неандертальська людина (неандерталець) člověk neandertálský
невідновлювані сировинні ресурси neobnovitelné nerostné zdroje
неживий субстрат для живих організмів ekotop
нежуйні nepřezvýkavci
нейстівні гриби nejedlé houby
неклітинний організм nebuněčný organismus
нектар nektar
непарнокопитні lichokopytníci
неповнозубість neúplný chrup
неорганічні речовини anorganické látky
неорганічні речовини látky anorganické
нерви nervy
нервова система nervová soustava

нервова система, нервові органи nervové ústrojí
нервові закінчення nervová zakončení
нестатеве ділення nepohlavní dělení
низина, низовина nížina
нижня щелепа dolní čelist
нижчі рослини nižší rostliny
нирки ledviny
нігті nehty
ніжка třeň
нічні птахи noční ptáci
нюх čich
об'єктив objektiv
однодольні рослини jednoděložné rostliny
однодомні рослини jednodomé rostliny
одноклітинний організм jednobuněčný organismus
однопрохідні ptakořitní
однорічні рослини jednoleté rostliny
озерна країна jezerní krajina
озеро jezero
озимина ozim
озонова діра ozonová díra
озоносфера ozonoféra
окам'янілості zkameněliny
океан oceán
океанічний (океанський) **підводний хребет** středooceánský hřbet
Океанія Oceánie
океанське дно oceánské dno
окістя, надкісниця okostice
око oko
окуляр okulár
опорна луска podpůrné šupiny
опорна система opěrná soustava
опорна тканина podpůrné pletivo
орган orgán
органи orgány, ústrojí

органи виділення vylučovací ústrojí
органи дотику hmatové ústrojí
органи зору zrakové ústrojí
органи нюху čichové ústrojí
органи слуху sluchové ústrojí
органи смаку ústrojí chuti
органи чуття smyslové orgány
органи чуття smyslové ústrojí
органи травлення trávicí ústrojí
організм organismus
органічні речовини látky organické
орієнтування карти (мапи) orientace mapy
осадова гірська порода usazená hornina
осіннє рівнодення podzimní rovnodennost
основна тканина základní pletivo
отруйна залоза jedový váček
отруйні гриби jedovaté houby
отруйні залози jedové žlázy
отруйні зуби jedové zuby
охорона ochrana
охорона ґрунтів ochrana půd
охорона повітря ochrana ovzduší
оцвітина květní obaly, okvěti
очні яблука oční koule
п'ясткова кістка kost záprstní
павуки pavouci
павукоподібні pavoukovci
пагорбкувата місцевість, височина pahorkatina
пакеляж з коробочкою štět s tobolekou
палеозой, палеозойська ера prvohory
палеозойська екосистема prvohorní ekosystém
палеонтологія paleontologie
пальці prsty
пальчасто-складені листки dlanitě složené listy
пам'ятки природи přírodní památky
панцир krunýř

папороті, папоротеві kapradiny
паразит cizopasník
паразитичні рослини cizopasné rostliny
паралелі rovnoběžky
парнокопитні sudokopytníci
пасати pasáty
пилкова трубка (бот.) láčka
пелікула pelikula
пелюстки оцвітини okvětní lístky
пелюстки, листки listky
перегній, гумус humus
передня кінцівка přední končetina
передплеснова кістка kost zánární
перехреснозайильні рослини cizoprasné rostliny
перисті листки zpeřené listy
перстень prsten
перша допомога první pomoc
печінка játra
пилкове зерно, пилинка pylová zrna
пиляк prašník
південна Європа jižní Evropa
південний полюс jižní pól
південно-східна Європа jihovýchodní Evropa
північна Європа severní Evropa
північний полюс severní pól
півострів poloostrov
підцарство podříše
підшлункова залоза slinivka břišní
підземне стебло podzemní stonek
підземний ярус podzemní patro
піднебіння, ярус, горизонт patro
пір'я peří
піхва pochva
плавці, плавники, ласти ploutve
плазуни plazi
план plán
планета Земля planeta Země
планктон plankton
пластинка листка čepel listu
плауни, п'ядичі plavuně
плацента placenta
плем'я, раса, порода plemeno

плеснова, плюснава кістка kost
 nártní
 плідна луска plodní šupiny
 плісеневі гриби plísňě
 плоди plody
 плоди м'ясисті (овочі) plody
 dužnaté
 плоди сухі, що
 розкриваються plody pukavé
 плоди, що не
 розкриваються plody nepukavé
 плодик, мальок plůdek
 плодове тіло (гриба) plodnice
 поведінка chování
 повнозубість úplný chrup
 погода počasí
 позначка висоти výšková kóta
 покривало (у мухомора) plachetka
 покривна, захисна тканина krycí
 pletivo
 покритонасінні рослини krytose-
 menné rostliny
 полярна ніч polární noc
 полярні землі, краї polární kraje
 полярні зони polární pásy
 полярні кола polární kruhy
 полярний день polární den
 поперечне ділення příčné dělení
 поперечно-смугасті м'язи příčně
 pruhované svaly
 породи дерева dřeviny
 пояс верхніх кінцівок pletenec
 horní končetiny
 пояси, зони pásy
 пралюдина pračlověk
 праокеан praoceán
 предметне скельце podložní sklo
 препарат preparát
 прерії prérie
 прибій příboj
 приймочка blizna
 прикріплювальні волокна přichyt-
 ná vlákna
 прилив příliv
 примати primáti
 примітивна травна або гастральна

порожнина з одним отвором
 (зоол.) láčka
 примор'я úmoří
 природна екосистема přirozený
 ekosystém
 природна оболонка Землі přírodní
 obal Země
 природне середовище přírodní
 prostředí
 продих, устячко průduch
 проміжний мозок mezimozek
 прості листки jednoduché listy
 профілактика, запобігання pre-
 vence
 профіль ґрунтів půdní profil
 пряма кишка konečník
 псевдоподії, псевдоніжки panožky
 птахи ptáci
 пустині pouště
 пух, підшерстя podsada
 пучки судин (судинні) cévní svazky
 радіоактивні речовини radioaktiv-
 ní látky
 раки (Сopepoda) buchanky
 ракоподібні korýši
 раса rasa
 раціональне харчування racionální
 výživa
 ребра žebra
 регіон region
 редуцент rozkladač
 резервна тканина zásobní pletivo
 рефлекс reflex
 речовини, матеріали, тканини lát-
 ky
 риби ryby
 риболовство, рибальство rybolov
 рило rypák
 рівнина rovina
 рівнодення rovnodennost
 рід rod
 рід, вид, тип, сорт, порода druh
 різжки, антени, вусики tykadla
 різці řezáky
 ріка-озеро řeka jezero

ріки, водні потоки vodní toky
річні кільця letokruhy
річкові осади říční usazeniny
роги parohy
роги rohy
роговита, роговидна шкіра rohovitá pokožka
родина čeleď
родова назва název rodový
розгалужена травна
порожнина trávicí dutina rozvětvená
розмноження rozmnožování
розмноження бульбами rozmnožování hlízami
розмноження вусами rozmnožování šlahouny
розмноження живцями rozmnožování řízky
розмноження кореневими бруньками rozmnožování kořenovými pupeny
розмноження кореневищами rozmnožování oddenky
розмноження цибулями rozmnožování cibulemi
розмноження щепленням rozmnožování roubováním
розмножувальна система rozmnožovací soustava
рослини rostliny
рослини, що перебувають під охороною закону chráněné rostliny
рослинна їжа rostlinná potrava
рослинна клітина rostlinná buňka
рослинний світ, флора společenstvo rostlin
ротова порожнина ústní dutina
ротові органи ústní ústrojí
рукокрилі, кажани, летючі риби letouni
рух hnutí
рухова система pohybová soustava
ряд, порядок řád

савана savany
самозапильні рослини samoprašné rostliny
світове господарство, світова економіка světové hospodářství
світовий час světový čas
сексуальна поведінка sexuální chování
середній мозок střední mozek
середньоєвропейський час středoevropský čas
Середня (Центральна) Європа střední Evropa
сеча moč
сечівники močová trubice
сечовий міхур močový měchýř
сечоводи močovodny
серце srdce
серцевий м'яз, міокард srdeční sval
серцевина, м'якоть, м'якуш, пульпа, (кістковий) мозок dřev
сидячі листки přisedlé listy
сила гравітації, сила (земного) тяжіння gravitační síla
симбіоз symbióza
синьо-зелені водорості sinice
система soustava
система виділення vylučovací soustava
система обігу oběhová soustava
система органів orgánová soustava
система травлення trávicí soustava
систематична одиниця systematická jednotka
сировинні ресурси nerostné zdroje
сичуг slez
сім'я semeno
сім'яник, сім'яна залоза varlata
сім'янка nažka
сітка čepec
сітчасте жилкування síťnatá žilnatina
сказ vzteklna

скид, зниження poklesy
склад іґрунтів složení půdy
складені листки složené listy
складний шлунок složený žaludek
складкові гори vrátové pohoří
складчастість vrásnění
слань stélka
слепіння стопи, підйом nožní klenba
слизові залози slizové žlázy
слонова кістка slonovina
слух sluch
сократична (пульсуюча)
вакуоля stažitelná vakuola
сонцестояння slunovrat
сонячна система sluneční soustava
спадковість dědičnost
спинний мозок mícha
співжиття, симбіоз soužití
спільнота, суспільство společenstvo
спорангій výtrusnice
спори výtrusy
спорові рослини výtrusné rostliny
спороносний шар (Hymenium) výtrusorodé rouško
ссавці savci
став, ставок rybník
ставкове рибництво, рибне господарство rybníkářství
статева активність pohlavní aktivita
статева клітина pohlavní buňka
статева хвороба pohlavní choroba
статеве розмноження rozmnožování pohlavní
статевий диморфізм pohlavní dvojitávnost
статеві залози pohlavní žlázy
стебельце lodyžka
стебельні, бадилінні бульби stonkové hlízy
стебельноспорові гриби stopkovýtrusné houby
стебло lodyha
стебло stéblo

стебло трав'янистої рослини bylinný stonek
стебло, стеблина stonek
стеблообгортні листки objímavé listy
стегнова, стегенна кістка kost stehenní
ступ step
стінка клітини buněčná stěna
стовбур, плем'я kmen
стовбур, стебло, стеблина stvol
стовбурна частина судинних пучків dřevní část cévních svazků
сторони світу světové strany
стравохід jícen
стручок lusk
стручок šešule
сумки vřečka
сумчасті гриби vřekovýtrusné houby
сумчасті vačnatci
сухожилля šlacha
субтропічні пояси, зони subtropické pásy
субтропіки subtropy
суглоб kloub
судинна система cévní soustava
судинна, провідна тканина vodivé pletivo
суцвіття květenství
сучасні папороті dnešní kapradiny
східна Європа východní Evropa
тазовий пояс pletenec pánevní
тазостегновий або кульшовий суглоб kyčelní kloub
тайга tajga
тваринна їжа živočišná potrava
тваринництво chovatelství
тваринний світ, фауна společenstvo živočichů
теля tele
температура тіла tělní teplota
територія (ареал)
гніздування hnízdní teritorium

територія, яка перебуває під охороною chráněné území
типи ґрунтів typy půd
тичинка tyčinka
тіло tělo
тільна, нетель jalovice
тканина pletivo
тканина tkáň
тління, трухлявіння tlení
товста кишка tlusté střevo
тонка кишка tenké střevo
трав'яний ярус bylinné patro
трава bylina
травлення поза організмом mimo-
 tělní trávení
травма úraz
травна вакуола potravní vakuola
травні соки trávící šťávy
травоїдна тварина býložravec
традиційна назва окремих, функціонально відмінних клітин organely
трансфузія, переливання крові transfuze
третинний період třetihory
третьа повіка, третє віко, мигальна перетинка mžurka
трилобіти trilobiti
тропіки obratníky
тропіки tropy
тропосфера troposféra
тропічний вологий ліс tropický deštný les
тропічний пояс tropický pás
тропічні ліси tropické lesy
труби rourky
трутень trubec
тубус (у мікроскопі) tubus
тундра tundra
туман, імла mlha
у **увігнуте квітколоже** češule
узбережжя, побережжя pobřeží
укус, ужалення uštknutí
умовний час smluvný čas
умовний рефлекс podmíněný reflex

умовні позначки, знаки smluvné značky
урбанізація urbanizace
фаланги пальців články prstů
феромони feromony
фіорди fjordy
фотосинтез fotosyntéza
харчова вакуола potravní vakuola
харчова піраміда potravní pyramida
харчовий (трофічний) ланцюг potravní řetězec
харчування, живлення výživa
хвоїнка, шпилька jehlice
хвоїнні ліси jehličnaté lesy
хвойне дерево jehličnan
хвороба choroba
хвороба nemoc
хвороботворні бактерії choro-
 boplné bakterie
хвостове пір'я ocasní pera
хвощі, хвощові přesličky
хижі тварини, хижаки šelmy
хімічна еволюція chemická evoluce
хімічне вивітрювання chemické
 zvětrávání
хлоренхіма (тканина, де відбувається фотосинтез) asimilační pletivo
хлоропласт chloroplast
хлорофіл chlorofyl
хмарність oblačnost
хобот chobot
хоботні (ссавці) chobotnatci
хорда, спинна струна struna hřbetní
хордові strunatci
хребет páteř
хребетні (тварини) obratlovci
хребець obratel
хребці грудні obratle hrudní
хребці крижові obratle křížové
хребці куприкові obratle kostrční
хребці поперекові obratle bederní
хребці шийні obratle krční
хрящ chrupavka
хромосома chromozóm

Ф

Х

Ц **цитоплазма** cytoplazma
цукри cukry
Ч **час** čas
часові пояси časová pásma
частина світу, континент světadíl
чаша, чашечка (квітки) kalich
червоні водорості červené řasy
червоногі молюски,
слимаки plži
череп, черепна коробка lebka
черешок řapík
четвертинний період čtvrtohory
членистоногі členovci
чоловіча статеві клітина pohlavní
 buňka samčí
чоловічі шишечки samčí šišťice
чотири дрібні залози внутрішньої
секреції у суходілних
хребетних příštítná tělíska
Ш **шапка (гриба)** klobouk
шерсть, вовна srst
шишечка šišťice

шишка šiška
широтна поясність країни,
території šířková pásmovitost
 krajiny
шия krk
шкаралупа skořápka
шкідники škůdci
шкіра kůže
шкіра, шкірка, епідерміс pokožka
шлунок žaludek
штатив, станина stojan
штучна водойма,
водосховище umělá vodní nádrž
штучна екосистема umělý ekosys-
 tém
штучне дихання umělé dýchání
щелепа čelist
ягода bobule
ядро клітини buněčné jádro
яєчники vaječníky
яйце, яйцеклітина vajíčko
ярина, яровина jařina

Щ
Я